

Mokymosi patirtys Kipre

2026 m. balandžio 21–26 d. gimnazijos technologijų mokytoja Genovaitė Tumienė ir anglų kalbos mokytoja Eglė Rudokienė dalyvavo tarptautiniame Erasmus+ mokymosi projekte „Kipras: kelionė kultūros ir paveldo keliu“ (angl. Exploring Cyprus: A Journey through Culture and Heritage). Intensyvios projekto veiklos skatino ne tik teorinį paveldo pažinimą, bet ir praktinį kultūrų dialogą, taikant šiuolaikinius ugdymo metodus kultūrinio sąmoningumo, tradicijų ir europinių vertybių puoselėjimui. Pagrindinis šių mokymų tikslas – parodyti, kaip kultūros paveldas gali būti naudojamas kaip galingas įrankis švietime, skatinantis toleranciją, įtrauktį ir tarpusavio supratimą.

Mokymų pradžioje vyko įvadinės veiklos – susipažinimas su kurso dalyviais bei interaktyvios komandinio darbo užduotys. Dalyviai iš Lietuvos, Prancūzijos, Rumunijos, Italijos bei Ukrainos pristatė savo mokyklas, diskutavo apie kultūrinius skirtumus, panašumus bei bendras vertybes Europoje. Didelė programos dalis vyko „gyvose klasėse“ - UNESCO paveldo objektuose, tyrinėjant senovinius Pafoso mozaikų raštus, dalyvaujant edukaciniuose užsiėmimuose Limasolio bei Troodo regionuose bei tradiciniais amatais ir vyndarystės tradicijomis garsėjančiuose Omodo bei Lefkaros kaimeliuose. Kursų dalyviai dirbo tarptautinėse grupėse, kurdami edukacines programas, kurias vėliau būtų galima pritaikyti savo šalyse.

Turėjome unikalią galimybę tyrinėti nematerialųjį kultūros paveldą per tiesioginį kontaktą - bendrauti su vietos amatininkais. Stebėdami, kaip vyresnės kartos moterys kuria garsiuosius Lefkaros nėrinius (*Lefkaritika*), o vyrai kalinėja sidabro dirbinius, analizavome, kaip šios tradicijos perduodamos iš kartos į kartą bei patys bandėme kurti tradicinius raštus.

Gilų įspūdį paliko apsilankymas prie Afroditės uolos (vietinių vadinamos *Petra tou Romiou*). Ši unikali vieta Pafoso regione, kur, pasak mitų, iš jūros putos gimė meilės ir grožio deivė Afroditė, buvo panaudota kaip ideali erdvė integruotoms ugdymo veikloms. Mokymosi patirtį sustiprino gyvas įsitraukimas į vietos folklorą ir prietarus. Kursų dalyviai sužinojo apie vietinių gyventojų tikėjimą, jog triskart apiplaukus uolą prieš laikrodžio rodyklę galima pelnyti amžiną jaunystę, grožį ir sėkmę meilėje. Stebėdami pakrantėje esančius medžius, ant kurių lankytojai tradiciškai riša nosinaites ir kaspinus su norais, dalyviai diskutavo apie tai, kaip šios tradicijos išlieka gyvos tūkstantmečius.

Kipro sostinė Nikosija – vienintelėje pasaulyje likusi padalinta sostinė – kaip mokymosi erdvė kursų dalyviams pateikė visiškai kitokią, emociškai sunkesnę, bet neįtikėtinai vertingą patirtį. Dalyviai savo akimis išvydo miestą rėžiančią JT buferinę zoną (Green Line), spygliuotas vielas ir apleistus pastatus. Šis vizualus kontrastas paskatino galias diskusijas apie tai, kaip paveldo objektai gali tapti politinio konflikto įkaitais ir kaip karas keičia kultūrinį identitetą. Kurso dalyviai krito patikros punktą ir apsilankė abiejose miesto pusėse (graikiškojoje ir turkiškojoje). Analizavome, kaip ta pati istorija ir tas pats kultūrinis palikimas (pavyzdžiui, gotikinės bažnyčios, paverstos mečetėmis) yra interpretuojami skirtingų bendruomenių. Kūrėme idėjas, kaip mokyklose kalbėti apie jautrias istorines temas, mažinti stereotipus ir ugdyti mokinių empatiją per bendrą abiejų pusių kultūrinį paveldą (pvz., bendrą muziką, virtuvę ar architektūrą).

Apsilankymas Levenčio savivaldybės muziejuje kursų dalyviams tapo galingu įrankiu, parodžiusiu, kaip moderni muziejininkystė gali transformuoti ugdymo procesą. Užuoť tiesiog skaitę informacines lenteles, dalyviai gavo užduotis tyrinėti konkrečius eksponatus ir per juos atkurti to laikmečio žmonių kasdienybę, socialinius vaidmenis bei prekybos ryšius. Patys išbandėme aktyvaus mokymosi metodus, kuriuos pritaikysime savo šalyse. Gavome lapus su klausimais ir, norėdami rasti atsakymus, turėjome klaidžioti po muziejaus sales, ieškoti paslėptų detalių ekspozicijose ir analizuoti senas Nikosijos fotografijas. Šis metodas parodė, kaip efektyviai sužadinti mokinių smalsumą ir azartą istorinėje erdvėje.

Kursuose įgyta patirtis įrodė, kad kultūros paveldas nėra tik statiški praeities paminklai – tai gyvas, nuolat kintantis procesas, padedantis tiesti tiltus tarp tautų ir kartų. Įgytos žinios leis kurti patrauklesnes pamokas bei projektus jaunimui, integruojant vietas ir Europos kultūrinį kontekstą.

Finansuojama Europos Sąjungos lėšomis. Šis straipsnis atspindi tik autoriaus nuomonę, todėl Nacionalinė agentūra ir Europos Komisija negali būti laikomos atsakingomis už jame pateiktą informaciją.

Eglė Rudokienė ir Genutė Tumienė